

Groene daken

VAN HYPE NAAR TREND

TEKST JEROEN BRUINENBERG BEELD FAMILIE VETTER

Veel gemeenten roepen subsidies in het leven om groene daken te stimuleren. Ze bevorderen namelijk de biodiversiteit, vangen water op, houden het dak koel en leveren een bijdrage aan de luchtkwaliteit. Maar waar geld is, komen cowboys en ligt een slechte uitvoering op de loer. Vitale Groene Stad spreekt met wethouder gemeente Amstelveen Peter Bot over het belang van subsidies en met Peter Koop, van adviesbureau Enk Groen & Golf over het aanleggen van een goed groen dak.

Gemeente Amstelveen riep in 2016 een groenedakensubsidie in het leven. 200.000 euro verspreid over vijf jaar is beschikbaar voor de inwoners van Amstelveen voor de subsidiëring van een groen dak. Afhankelijk van de grootte van het dak kunnen inwoners een subsidie krijgen van 10 euro per vierkante meter voor een standaard sedumdak tot 50 euro per vierkante meter voor een duurder groen dak. Dit moet de inwoners verleiden om groene daken aan te leggen. Peter Bot licht de keuze toe: 'In 2014 hebben we een gouden medaille behaald tijdens de Europese Groencompetitie van Entente Florale. Een van de onderdelen in het oogstplan dat daaruit volgde, is dat we groene daken willen creëren in onze gemeente. In de gemeenteraad is dat initiatief omarmd en sinds 2016 zijn we bezig.'

Richtlijnen

De SBR-publicaties *Daken in 't groen en Dakbegroeiingsrichtlijn* geven aanwijzingen voor het ontwerp van begroeide daken. In Nederland wordt ook vaak verwezen naar de Richtlijn Begroeide Daken en de Vegetatie Bestaande Bouw uit 2010. De Dakbegroeiingsrichtlijn is een vertaling van een Duits document (FLL) dat door veel Europese landen is overgenomen.

Grote complexen

Nu ruim een jaar later is de subsidiepot voor het eerste jaar nog niet leeg en is er sluimerende interesse voor de groene daken. 'Er is een aantal campagnes gedaan en nu is ongeveer de helft van de eerste 40.000 euro benut door inwoners. Als gemeente proberen wij het wel te versnellen doordat we onlangs 250 adressen hebben geselecteerd met een dakoppervlak groter dan 500 vierkante meter, denk aan bedrijven, flatgebouwen, appartementencomplexen met vve's. Als die geïnteresseerd raken dan zijn

we snel door het budget heen en maken we grote slagen.'

Peter Koop, vestigingsleider Drachten bij adviesbureau Enk Groen & Golf, heeft jarenlange ervaring met de aanleg en advisering van groene daken en is positief over de recente ontwikkelingen. 'Deze ontwikkelingen zijn te stimuleren door subsidies, verplichtingen en kortingen op rioolheffing. Verplichten is nooit fijn, subsidies zijn goed, maar ik ben vooral voorstander van een korting op de rioolheffing. Als je met je groene dak water opvangt, dan vind ik dat je daar korting voor moet krijgen op je waterschapsbelasting, omdat je minder afvoert. Dat kan zo 5 euro per jaar schelen en ik denk dat particulieren daar wel gevoelig voor zijn.' Koop erkent wel dat het lastig is dat met waterschap-

pen en gemeenten te regelen en dat subsidies de eenvoudigere oplossing zijn.

Zonnepanelen

Wie aan daken denkt tegenwoordig, denkt ook aan zonnepanelen. Steeds meer particulieren schaffen zonnepanelen aan en Koop ziet de concurrentie, maar ziet ook combinatievoordelen. 'Zonnepanelen renderen het beste in een hoek van 30 graden en in een koele omgeving. Tussen de zonnepanelen kun je heel mooi vegetatie aanbrengen en daardoor een optimaal rendement boeken. Op zwarte daken kan de temperatuur oplopen tot 90 graden Celsius en gaat veel van de opgewekte energie verloren aan de airco om het pand koel te houden. Er is zelfs een bedrijf in Wageningen, Plant-e, dat energie opwekt via planten, dan zouden »

Welke Groenkeur-beoordelingsrichtlijn voor welk bestek?

Het onafhankelijke keurmerk Groenkeur geeft drie verschillende soorten certificaten uit: bedrijfs-, product- en persoonscertificaten.

BEDRIJFSCERTIFICATEN

Groenvoorzieningen richt zich op het ontwerpen, aanleggen, inrichten en/of onderhouden van (semi)openbare terreinen.

Boomverzorging omvat het controleren, onderzoeken, planten, verplanten, verzorgen en snoeien van bomen en ook het inrichten van plantlocaties, groeiplaatsverbetering en ziektebestrijding. Evenals het vellen en rooien van bomen.

Dak- & Gevelbegroening betreft ontwerp, aanleg, onderhoud van en advies over dak- en gevelbegroening.

PRODUCTCERTIFICAAT

Duurzame boomkwekerijproducten richt zich op de productie en afzet van duurzame boomkwekerijproducten, met bovenwettelijke eisen op het gebied van milieu en arbeidsomstandigheden.

PERSOONSCERTIFICATEN

Boom Veiligheid Controleur (BVC) is in staat om op vakkundige wijze een visuele boomveiligheidscontrole uit te voeren, herkent de gezondheid van bomen en is op de hoogte van wet- en regelgeving. De verzekeringsbranche erkent dit persoonscertificaat.

Dak- en Gevelgroen (basisedewerker) beschikt over kennis en vaardigheden om uitvoerend werk te verrichten voor daktuinen en het begroenen van gevels met aandacht voor groen en vastgoed. Veilig werken op hoogte is onderdeel van dit persoonscertificaat.

Dak- en Gevelgroen (gevorderde) geeft als voorman of vakbekwaam dak-/gevelbegroener leiding aan aanleg of onderhoud van daktuinen, groendaken en groene gevels. Veilig werken op hoogte en inkoopbeleid zijn onderdeel van dit persoonscertificaat.

Meer informatie: www.groenkeur.nl

de zonnepanelen helemaal vervangen kunnen worden.'

Wethouder Bot wijst ook op de combinatievoordelen en ziet dat er positief wordt gereageerd op de groene daken. 'De mensen die het hebben aangelegd zijn heel enthousiast. In 2014 hebben we nog een sedumlaag ter beschikking gesteld die we – voor de sier – hadden aangelegd op de locatie van een gesloopt gebouw. Inwoners van Amstelveen mochten maximaal 6 vierkante meter meenemen. In een middag was het hele veld leeg en die sedumlagen liggen nu op daken van schuren of in de tuinen van Amstelveners. Het is belangrijk dat we met dit soort acties aandacht blijven vragen voor groene daken en daarmee juist ook voor klimaatadaptatie, biodiversiteit en hittestress.'

4 tips voor een groen dak

Als je particulieren overtuigt om een groen dak te nemen, moet je er vervolgens voor zorgen dat groene daken goed worden aangelegd. Koop legt uit waar je als gemeente en particulier op moet letten.

1. KWALITEIT

Koop: 'Er zijn cowboys op de markt die een groen dak aanleggen dat binnen twee jaar bijna compleet dood is. Dat is zonde. Om als gemeente en particulier kwaliteit te garanderen kun je letten op bedrijven met een Groenkeur-certificaat voor dak- en gevelgroen. Groenkeur leidt mensen op, werkt met examinatoren en voert onaangekondigde controles uit. Steeds meer gemeenten vragen Groenkeur zodat ze weten dat ze waar voor hun geld krijgen. Ook in Amstelveen kiezen ze voor de ingewikkeldere daken voor Groenkeur.'

Bot: 'Als gemeente kiezen wij niet een of twee bedrijven uit die je moet kiezen, dat is niet aan ons, maar we wijzen wel op mensen die al succesvol een groen dak hebben laten aanleggen. Het is aan de particulier om daar een keuze in te maken, maar vooral voor de duurdere en complexere dakbedekking vinden we het wel belangrijk om met een certificaat sturend te zijn.'

2. GEWICHT

'Een dak moet het gewicht kunnen dragen, dus dat moet eerst worden uitgezocht door een ingenieur. Als de particulier niet heeft uitgezocht of het dak het gewicht van een sedumdak kan dragen, branden wij onze vingers er niet

aan. De stelregel die wel betrouwbaar is: als er grind op je dak ligt, dan kan er ook een groen dak op. Dat gewicht ligt beide zo rond de 80 kilo per vierkante meter. Een sedumdak is ongeveer 60 kilo en kan dan nog ongeveer 20 kilo aan water opnemen.'

3. AANLEG

'Denk er bij de aanleg aan dat het dak wortelwerend moet zijn, dat kan heel goedkoop via een folielaag. Op die folielaag komt een drainagelaag van 3 centimeter gevolgd door een substraatlaag van 4 tot 6 centimeter. In twee jaar tijd is het dak vervolgens gesloten, maar je kunt ook kiezen voor een sedummat die je kunt uitrollen en die direct volledig is dichtgegroeid. Zo'n dak bestaat uit ongeveer zes tot acht verschillende soorten en kan wel tot drie maanden zonder water. Een dak vol planten heeft ongeveer een jaar nodig om dicht te groeien, vereist meer onderhoud, maar is wel beter voor de biodiversiteit', zegt Koop.

4. ONDERHOUD

Koop: 'Sedumdaken hebben over het algemeen weinig onderhoud nodig, maar dit betekent niet dat je er nooit naar om hoeft te kijken. Ik heb weleens een boom van een groen dak moeten halen waarvan de wortels volledige in de afvoerpijp waren gegroeid. Als je een groen dak zijn gang laat gaan, dan kan er van alles gaan groeien. Zorg dat je twee keer per jaar ongewenste onkruiden en zaailingen verwijderd, de hemelwaterafvoer schoonmaakt en bemest met speciaal samengestelde meststof.'